

JOSEP MASANÉS

EL MAPA DE LES ELECCIONS

Premi Baltasar Porcel de Novel·la 2018

EDICIONS **DOCUMENTA** BALEAR

2020

Espina cervina Arbust espinós de la família de les ramnàcies, dioic, caducifoli, de fulles ovalades, flors groguenques i fruit negre i purgant, propi de la muntanya mitjana (*Rhamnus cathartica*).

DIEC2.

1

Semblaven llops en una baralla pel lideratge. O galls. O gossos. Mostraven les dents, aixecaven el pit, mantenien en tot moment el contacte visual seguint un antic ritual mig oblidat. L'altre home, el que no coneixíem, era més corpulent i més fort que l'Estanislau. Duia un punxó enorme a la mà. L'Estanislau era, però, molt més ràpid i, el que és més important, era molt viu. Els dos homes no feien més que rodar l'un al voltant de l'altre lleugerament encorbats. I l'altre, de tant en tant, tractava de clavar-li el ganivet. Vermells, sense camises, xops de suor sota el sol. Alguns companys cridaven i altres apostaven. Contra l'Estanislau. L'Estanislau va tombar el desconegut d'un cop de roc i amb un roc el va desarmar. Els amics o companys del vençut el van recollir. Nosaltres vam marxar d'allí i ens vam confondre amb la multitud ràpidament. Com a precaució.

Tot havia començat per un *xusco* que l'altre deia que li havia robat l'Estanislau. Era veritat.

La presó de Lleida estava plena de joves bruts i espantats que havien estat arrestats per no haver acudit a la crida a files. Era tan plena que havien habilitat els

exterior de la presó i dormíem al ras, sobre l'arenós terra, coberts amb una manta un parell de milers d'hommes. Era cap a finals d'octubre de 1936. Unes tanques de filferro de pues delimitaven l'espai per on ens podíem moure mentre esperàvem quin fos el nostre destí. Hi havia fustes enganxades al filferro de pues que indicaven que no es podia passar. Només els familiars dels presos s'atrevien a rondar pels voltants de la presó. Cada dia hi havia rumors diferents. Que si ens enviarien al front de Madrid, que si ens enviarien al de l'Aragó, que si ens afusellarien a alguns per donar exemple. Els que havien estat cridats abans a files i per tant duïen més temps pròfugs de la justícia eren els que es mostraven més preocupats davant aquesta notícia infame dels afusellaments.

Eren temps convulsos de desinformació i propaganda i d'històries inversemblants que eren reals i històries anodines que eren falses. Érem joves i inexperts i una mica inconscients. No érem capaços d'analitzar correctament la situació. No érem capaços de preveure les coses gaire més enllà d'un pam del nas. Si haguéssim sabut el que passaria, hauríem actuat igual?

Quan es va fer fosc, vam aprofitar per apropar-nos els uns als altres i tancar el cercle. Com una cloïssa que es tanca o una esponja que es fa petita. Volíem parlar. I era evident del que parlaríem. Era evident el que ens preocupava. Érem joves i teníem por.

Érem set. No pas magnífics. Érem tots fills d'Esbarzervina. Així li'n dèiem, tot i que l'estat de destrucció de la nostra llengua fa que tot es torni a reconstruir una vegada i una altra i que la llengua acabi semblant un d'aquells murs apedaçats amb materials de diferents

orígens. Li'n diuen d'una altra manera al poble, però per a mi era i és Esbarzervina. No trobareu aquesta grafia a cap mapa ni a cap diccionari. Fins i tot ens han pres el nom de les nostres coses.

Esbarzervina era un poble al cul del món. Un cul ple de furóncols i merda. Un poble oblidat amb unes regles i una jurisdicció pròpia. Un món a part. Com un món de fantasia. I de sobte, amb la guerra de la qual no volíem saber res, ens enfrontàvem a una altra civilització desconeguda per a nosaltres. Potser, fins i tot, més d'una civilització.

Per a nosaltres aquell territori era tot el món i tot hi estava contingut perquè havíem nascut allí i no coneixíem res més. Com podia ser que viatgers forasters en què ens creuàvem no coneguessin el nom d'Esbarzervina, el nom del món?

Érem set. Érem l'Estanislau, el Jaume de casa Bonnet, l'Agustí, el Salvador, el Marcel·lí, el Joan de Paulet i jo, el Miquel Clua. Set homes sense destí. Set homes abandonats en mig de la mar, en mig de la tempesta, navegant en un rai sense drap i sense pal.

Aquí, per primera vegada a la vida, em vaig adonar de forma clara que no pertanyia al món que em rodejava. Ja n'havia tingut advertències, avisos, però, ara era evident. Jo no era un d'ells. Però encara no sabia de qui era. I tardaria molt a saber-ho.

—Hauríem de marxar d'aquí —recordo que vaig dir—. Si ens quedem ens mataran. O ens afusellen per covards o ens envien al front a una missió suïcida que ningú més vulgui fer, si és que no ens maten abans aquí en una baralla.

—Ets un covard —va dir el Salvador.